نشست هم‌اندیشی مراکز اندیشه‌ورزی و نهادهای تخصصی مدنی کشور درباره مطالبات معترضان و نفی خشونت

گفت‌وگو برای ترمیم فاصله

نشســت «حق اعتراض؛ خشــونت‌پرهیزی و گفت‌وگو بر مــدار خیر عمومی» درباره وقایع اجتماعی اخیر و در اســتقبال از پیشنهاد رئیس قوه قضائیه پیرامون گفت‌وگــوی اجتماعی با دعــوت از نهادهای مدنی تخصصــی از جمله انجمن جامعه‌شناســی ایران، انجمن مددکاری اجتماعی ایران، انجمن حقوق اساســی ایران، انجمن روان‌شناســی ایران و انجمن حامی کودکان و زنان اتباع و نیز دعوت از نهادهای رسمی از جمله دادستانی کل کشور، نیروی انتظامی و وزارت کشور در محل اتحادیه سراسری کانون‌های وکلای دادگستری ایران (اسکودا) تشکیل شد.

در این نشســت که بــه منظور برقــراری و تشــویق گفتمان میــان حاکمیت، متخصصــان علوم اجتماعی و نهادهای مدنی تشــکیل شــد آقایــان دکتر جعفر کوشا رئیس اتحادیه کانون‌های وکلای کشور، دکتر رحیم محمدی نماینده انجمن جامعه‌شناسی، دکتر حسن موســوی‌چلک مدیرعامل انجمن مددکاری اجتماعی و دکتر علی‌اکبر گرجی‌ازندریانی مدیرعامل انجمن حقوق اساســی و خانم فاطمه اشــرفی مدیرعامل انجمن حامی و دکتر شهرام کیوانفر وکیل دادگستری سخنانی ایراد کردند.

شرکت‌کنندگان در این هم‌اندیشــی، اتفاقات اجتماعی اخیر را دارای خصایص یــک جنبــش اجتماعی ملــی ارزیابی کردند که ضمــن ابراز متفــاوت، مطالبات گســترده‌ای از حکمرانی را مطرح کرده و دارای زبان مشــترک، نمادهای مشترک، رؤیای مشترک هستند.

در این جلســه مطرح شد که در طول سالیان گذشــته امکانات و توانایی‌های حول مواجهه با بحران‌ها شــکل گرفته و این قابلیت‌ها نیز غالبا به شکل انتظامی و نســبت به اعتراضات مردم ظهور عملی پیدا کرده اســت؛ بنابراین باید امکانات و توانایی‌ها برای مدیریت و پاســخ‌گویی به یک جنبش اجتماعی در ســطح ملی مناســب و کارآمد شود. در ادامه به ارزیابی شــکاف میان دولت و مردم پرداخته و بر ضرورت ترمیم‌پذیری مناســبات حول ایجاد رابطــه گفتمانی و ایجاد اعتماد متقابل میان مردم و حاکمیت تأکید شد. به‌ویژه با اشاره به نقش حلقه‌های واسط و نهادهای مدنی مســتقل، حذف یا تضعیف یا کنترل مســتقیم یا غیرمستقیم این نهادها، عاملی برای فقدان اثربخشی در مدیریت اتفاقات اخیر ارزیابی شد.

ســخنرانان این نشست، آسیب‌شناســی وضع موجود و تحلیل عوامل موجده نارضایتی اجتماعی را ضروری دانســته و تأکید کردنــد نحوه عملکرد حکمرانی، نارســایی الگوهــای تغییرپذیری، بروز فســادهای مکــرر، ناکارآمــدی اقتصادی، انحصارطلبی، انســداد سیاســی، نقض حقوق برابر اجتماعی به ویژه نســبت به زنان، آزادی بیان و حــق اعتراض، عدم درک تحولات و مطالبات اجتماعی و عدم پاسخ‌گویی به این مطالبات، مســائل محیط‌زیستی و... مؤلفه‌هایی هستند که باید طــی یک نظام ارزیابی و تحلیل راه‌حل‌گرایانه مــورد توجه برای اصلاح امور قرار داده شود.

در ادامــه توجه به زمینه‌هــای ناامیدی مردم و جوانان نســبت به آینده مورد بررسی قرار گرفته و اهتمام نسبت به اصلاح‌پذیری امور لازمه برون‌رفت از شرایط موجود عنوان شــد. همچنین تأکید شــد تحریکات یا مداخله خارجی نباید زمینه ســلب حق اعتراض یا مشــوش جلوه‌دادن صدای اعتراضی شهروندان و گریز از مســئولیت شود. همچنین تأکید شد باید زمینه‌های خشونت مرتفع شود و جامعه به ســمت گفت‌وگوی ملــی و نخبگانی ســوق یابد. اما حرکــت اصلی مردم در چارچوب شــعارهای «زن، زندگی، آزادی - مرد، میهن، آبادی» ذاتا مسالمت‌آمیز و با رؤیای زندگی توأم با کرامت و آبادانی کشــور قابل ارزیابی است؛ مرزبندی بین اعتراض مدنی و اغتشــاش خشونت‌گسترانه باید در عمل و با شاخص‌گذاری‌های عینی و موجه مورد توجه قرار گیرد.

تأکیــد و توصیه بر ایجاد و اســتمرار رابطــه گفتمانی حکمرانــی با نهادهای مدنی، تقویت ســپهر عمومی و رفع موانع کنشــگری مدنی، پرهیز از خشــونت و به‌رسمیت‌شــناختن حق اعتراض مــردم در قالب‌هایی مثل تجمــع، راهپیمایی، تظاهرات، عدم قطع اینترنت و محدودکردن شبکه‌های اجتماعی و ارتباطی، التزام به حــق بر گردش آزاد اطلاعــات و آزادی بیان، توجه به حقوق کســب‌وکارهای اینترنتی و رفع موانع فعالیت شــهروندان در فضــای مجازی از جمله محورهای این نشست بود.

شرکت‌کنندگان، حق اعتراض مردم را موکول به ارزیابی حکمرانی از درستی یا نادرستی محتوای این اعتراضات ندانسته و تصریح کردند حق اعتراض صرف‌نظر از محتوای اعتراض، حق مردم اســت. باید سازوکار قانونی ناظر بر نظام نمایندگی واقعی وجود داشــته باشــد تا آحاد مردم صدای خود را در نهادهای تصمیم‌ساز حس کنند و از فرایندهای ایجاد تغییر قانون یا اصلاح ســاختارها یا تغییر مدیران کشــور، قطع امید نکنند. باید مســیرهای طبیعی اعتراض باز باشــد و ضمن منع خشــونت، بیان و پی‌جویی مســالمت‌آمیز خواســت‌های شــهروندان تسهیل و تضمین شــود. در خاتمه، مقرر شد ضمن استمرار نشست‌های ارتقای حقوق بشر در اتحادیــه کانون‌های وکلا با دعوت نهادهای تخصصی میان دانشــی و مدنی و رســمی، در هر مرحله گزارش راهبردی نشست به مســئولان کشور و رئیس قوه قضائیه ارسال شود.

عکس: ایسنا

شهروندان تمایز آداب اعتراض با خشونت و تخریب را درک می‌کنند

دکتر جعفر کوشــا، رئیس اتحادیه سراسری کانون‌های وکلای دادگستری ایران (اسکودا)، در نشست آزاداندیشی بررســی، آسیب‌شناسی و ارائه طریق راهبردی با عنوان «حق اعتراض، خشــونت‌پرهیزی و گفت‌وگو بر مدار خیر عمومی» با بیان اینکــه اصل ۲۷ قانون اساســی تضمین حق اعتراض اســت و باید لوازم آن پاس داشته شود، افزود: پاسخ‌گوبودن در برابر معترض تکلیف زمامداران است، ما باید با معترض مدارا کنیم، سعه صدر داشــته باشیم، اجازه دهیم عقاید طرف مقابل بروز کند و توان شــنیدن انتقادات را داشته باشیم تا اصلاح اجتماعی و سیاسی به ســمت توسعه رهنمون شــود. وی با تأکید بر مقتضای حکومت مردم بر مردم و حق تعیین سرنوشــت گفت: ما باید همــه امکانات را برای همه مردم ایجاد کنیم و اگر نتوانســتیم در ایجاد فرصت‌ها بــرای مردم نظامی مبتنی بر عدالت و حقوق رفاهی را ایجاد کنیم، این حق شــهروندان اســت که به هنجارها و ســاختارها و رفتارها اعتراض کنند و بهبود شاخص‌های زندگی شایسته را مطالبه کنند اما نباید از مدار مسالمت‌جویانه خارج شویم.

وی تصریح کرد: ما باید با معترض مدارا کنیم و ســعه صدر داشــته باشــیم و اجازه دهیم عقاید طرف مقابل بروز کند و توان شــنیدن انتقادات را داشته باشیم. توســل به زور و خشونت نه تنها اعتراض را از بین نمی‌برد، بلکه عقده‌های روانی ایجاد می‌کند و بازتولید چرخه خشم را دامن می‌زند.

دکتر کوشا افزود: چنانچه در روزهای اخیر ما با اعتراضاتی از ناحیه شهروندان مواجهیم و براساس قانون اساسی باید لوازم تحقق‌پذیری بی‌هزینه و تبعات حق اعتراض را فراهم کنیم. ولی بحث این اســت اگر جامعه امنیت‌محور باشــد و اگر امنیت بر آزادی ارجح باشد، چگونه حق اعتراض را مدیریت کنیم؟

وی با تأکید بر ضرورت آسیب‌شناســی اســتیفای حق اعتراض افزود: از اوایل ســال ۵۸ تا الان تجربه خوبی در بحث مدیریت اعتراض نداشتیم؛ نه در مدیریت بحران نه خود بحران. امــا باید با بازنگری در الگوهای تاب‌آوری حق اعتراض به ســمت شناسایی و تضمین این حق برویم. رئیس اسکودا تأکید کرد: حق اعتراض، حق بشری است که باید شناخته شده باشد. روش‌های اعمال حق اعتراض را باید شناسایی کرد. باید خشونت در خانواده‌ها و توسل به زور را از بین ببریم. در جامعه نیز از افراد اصلح اســتفاده کنیم. باید مدیران ما از افراد اصلح باشــند. وی با بیان ضرورت توجه به ارکان مردم‌ســالاری گفت: ما قدرتمــان را از مردم گرفتیم و اگر مردم ما را بپذیرند، مقبولیت پیدا می‌کنیم.

معیار سنجش حکمرانی در کاهش رنج و آلام همه شهروندان است

دکتر علی‌اکبر گرجی‌ازندریانی، رئیس انجمن حقوق اساسی با تبیین گونه‌های زمامــداری و در توصیف مؤلفه‌های حکمرانی شایســته اظهار کــرد: فرایندی که مفهوم و نظریه حقوق و آزادی‌ها را برای انســان به رســمیت نمی‌شناسد، نقطه مقابل حکمرانی شایســته اســت. این ســنخ حکمرانی غیراســتاندارد است. در حکمرانی غیراســتاندارد، شــهروند خلاق و مشــارکت‌کننده به رسمیت شناخته نمی‌شود.

او با بیان اینکه نخســتین شــاخص سنجش شایســتگی، نقش حکومت‌ها در کاهــش یا افزایش دردها و رنج‌های مردم اســت، افــزود: حکومتی که به میزان درخورتوجهی رنج بودن را برای همگان مردم کاســته باشــد، شایسته است خواه ظاهری دموکراتیک داشــته باشد، خواه این‌گونه نباشد. او گفت: وظیفه حکمرانی کاهش آلام شهروندی است.

دکتر گرجی ریشــه اعتراضات مردم را تولد یک فنومــن به نام نادیده‌انگاری یا انکار دانسته و گفت: انکار دیگری، حذف متفاوت‌ها، ندیدن یا ریزدیدن غیر بی‌شک مولــود بی‌توجهی به مفاهیمی مانند کرامت انســانی، حقــوق، آزادی‌ها، قانون اساسی، جمهوریت، اسلامیت، انسانیت، اخلاق و ایران است.

او در تبییــن ریشــه اصلــی بحران‌ها گفــت: نظام سیاســی باید بــه صورت سیســتماتیک به حق‌ها و آزادی‌هــای بنیادین احترام بگــذارد. بنیادی‌ترین حق، حق حیات و کرامت انســانی است. رســالت حکمرانی هم صیانت از جان و مال شهروندان است؛ چنانچه در اصل ۲۲ قانون اساسی تصریح شده است.

او اضافه کرد: باید صدای مطالبات شــهروندان را بهنگام شــنید. نسل ما برای اینکه نقد کوچک را بیان کند، هزاران بار آن را در لفافه می‌پیچید و آخر هم کسی نمی‌فهمد چه می‌گوییم؛ اما این نســل پاک و شــجاع و شریف فعلی، بدون هیچ نقاب، تزویر و ریاکاری سخن می‌گوید و مطالبات خود را فریاد می‌زند. باید قدر این نســل را دانست. مطمئنم این نسل ایران را می‌ســازد و شعار «زن، زندگی آزادی، مرد، میهن، آبادی» شعار ســازندگی است. این شعار پر از شعور و فضیلت است. اگر بدون تعصب خود را با مطالبات نســل نو هماهنــگ کنیم، اتفاق‌های مبارکی رخ می‌دهد.

او عمل‌نکردن به وعده‌های داده‌شــده را در چرایی بحران اخیر مؤثر دانست و ادامــه داد: وقتی کاندیداها در ایام انتخابات برای رســیدن به عرصه قدرت وعده می‌دهنــد؛ ولی برای تعهدات خود ارزشــی قائل نیســتند، این نــوع از حکمرانی بــا موازیــن دینی، اخلاقی و مردم‌ســالاری ســازگار نیســت. وقتــی در انتخابات ریاست‌جمهوری، آقای رئیســی می‌گوید فضای مجازی را محدود نمی‌کنیم؛ ولی در عمل کاملا خلاف آن را مشــاهده می‌کنیم، چیزی جز احســاس دیده‌نشدن به مردم دست نمی‌دهد.

او اصرار بر ســلوک قدمایی حکمرانی را در دوران کنونی ناصحیح دانســت و افزود: آشــتی با مفهوم انســان مدرن و خردمند و به‌روزرسانی ساختارها و باورها برای درک زیســتن در زمانه و توجه به اراده و خواست مردم ضرورت حیاتی دارد.

در غیراین‌صورت و طبیعتا، شــکاف بین دولت و ملت پدیدار شده و این شکاف‌ها جامعه را گرفتار سیلاب‌هایی می‌کند که ایران را هم به خطر می‌اندازد.

فاصله بین حکمرانی و مردم باید ترمیم شود

دکتر سیدحســن موسوی‌چلک، رئیس انجمن مددکاران اجتماعی ایران، گفت: دولت باید فضای مطالبه‌گری را به رســمیت بشناســد و اگر نخبگان پرسشــگری کنند، نباید حذف‌شــان کرد. دولت‌ها باید رسانه و نخبگان را به رسمیت بشناسند؛ چراکه مردمی داریم که پرسشــگر و آگاه‌تر شده‌اند. نسل امروز نسل آگاه‌تری است و این نســل به‌راحتی همه چیز را قبول نمی‌کند. مردم مدنی‌ترین شکل اعتراض را با شعار «زن، زندگی، آزادی؛ مرد، میهن، آبادی» دارند.

سیدحسن موســوی با بیان اینکه «آنچه امروز می‌بینیم خشم پنهانی است که از گذشــته باقی مانده است» تأکید کرد که دولت‌ها باید شنوایی داشته باشند و به رســانه‌های آزاد و منتقد امکان فعالیت دهند و حقوق شــهروندی را به رسمیت شناسند.

او با تأکید بر زمینه‌هــای ایجاد اعتماد عمومی تصریح کرد: ما هنوز نمی‌دانیم پلاســکو، کشتی ســانچی، کوی دانشگاه و... چه شــد؟ عرصه فضای مجازی هم بسته شد. خشم را چگونه نشان دهند که صدای شهروندان را بشنوند؟

او با بیان اینکه دانش‌آموز تخریبگر نیســت، گفت: این نســل، مطالبه‌گر حقوق واقعی خود است؛ دانش‌آموز امروز می‌گوید احترام جای خود و حق من هم جای خود محفوظ و محترم باشد.

وقتــی این فضا را ایجاد می‌کنیم، باید بپذیریم آســتانه تحمل مردم یک حدی دارد و مردم دیگر سکوت نمی‌کنند.

موســوی‌چلک با تأکید بر اینکه «روش‌های رسمی مطالبه‌گری را باید بپذیریم» خاطرنشان کرد که فاصله بین ملت‌ها و دولت‌ها به‌راحتی کم نمی‌شود و تا زمانی که در یک سطح برابر ننشینیم، نتیجه نمی‌گیریم.

زبان جنبش مردم، گویای احترام به حکومت قانون و دموکراسی است

نماینــده انجمــن جامعه‌شناســی ایران با تحلیــل جامعه‌شــناختی از وقایع اعتراضــی اخیر مردم اظهار کرد: در این برهه باید مقتضیات «انســان عصر» را در زیســت‌بوم مجازی و عصر ارتباطات دریابیم. این انســان با انســان چند دهه قبل متفاوت اســت. باید به تعاملات و مطالبات انســان جدید و شهروند در این مقطع تاریخی توجه کنیم. این تغییر و تحول در بررســی جنبش‌ها و انقلاب‌های معاصر ضرورت دارد.

او به تبیین جمعی‌بودن و عمومی‌بودن جنبش اخیر اشاره کرد و گفت: رؤیاها و آرزوهای مشترک مردم در این روزها به زبان‌های مختلف مطرح می‌شود. عموم مردم در ســاختن این زبان شــریک هســتند و با تفاهم و اجماع گفت‌وگوی آزاد و مســتقل بین مردم شــکل می‌گیرد. هرچند ما در وضعیت فقدان گفتمان حقوقی هستیم؛ اما مردم به زبان خویش آرمان‌های خود را بازگو می‌کنند.

او با بیان اینکه باید الگوی حکمرانی به سمت توجه به حقوق و مطالبات شهروندان پیش رود، گفت: مدل دولت‌های قدیم سبکی از زیست سیاسی در مقطعی از تاریخ حکمرانی کشــور بوده و آنچه درمورد آینده ایران قابل پیش‌بینی است، ظهور یک «دولت جامعوی» است. مدلی که حقوق و آزادی‌ها و مطالبات شهروندان محور اصلی باشد.

او بــا تأکید بر ماهیت مردمی حرکت اعتراضی افــزود: در این مرحله از تاریخ جنبش‌های ایران، امکان‌ها و شــرایطی ظهور کرده‌اند که «گفتار» و اجزا و عناصر ســازنده گفتار و معنا، به مراتب بیشــتر از «کردار» و «نهــاد» کار می‌کنند. منظور من از گفتار هم فقط ســخن‌گفتن یا شعار تولیدکردن نیســت و البته در این برهه ســخن‌گفتن و گفت‌وگو و تحلیل و نقد به‌مراتب گســترده‌تر و عمیق‌تر شده است؛ بلکه منظورم همه نمادها (ســمبل‌ها) و نشانه‌ها و موسیقی و مطالبات و رؤیاها و آرزوهای مشــترک است که همگی بخشــی از زبانِ جنبش هستند. امروزه زبانِ جنبش اغلب خانه‌ها و محفل‌ها و جلســات و کلاس‌های دانشــگاه و مدرســه و فضای بازارها و مســاجد را گشوده اســت و جنبش به پدیده‌ای تبدیل شده که هر کسی که اهل گفتن است، نمی‌تواند از آن نپرسد و از آن حرف نزند و نسبت به آن موضع نگیرد. شــاید امروز برحسب داده‌ها و تجارب فعلی بتوان گفت خانه‌ای در ایران باقی نمانده اســت که حرف سیاست و آینده در آن زده نشود. وقتی گفتاری همه خانه‌ها را فرامی‌گیرد؛ یعنی شــهر و جامعه دارند چیزهایی را ویران می‌کنند و چیزهای دیگری را می‌سازند. امروز در همه جای ایران درباره اعتراض و سیاست و سیاست‌مداران و سرنوشت خود و کشور حرف می‌زنند و کنشگران و گویشوران، همدلانه یا ناهمدلانه، بحث و نقد و پرســش را پیش می‌کشــند یا گاهی سکوت می‌کننــد و به فکــر فرو می‌روند. به طــوری که در یک ماه اخیــر بقیه حرف‌ها و سخن‌ها موقتا کنار گذاشته شده‌اند و فقط حرف جنبش همه فضاها و مناسبت‌ها و گروه‌ها و سازمان‌ها و شرکت‌ها و رسانه‌ها را تسخیر کرده است.

جدول ۴۳۵۱ • طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- هورمون کنترل استرس در بدن- نوعی دوخت در خیاطی ۲- حوت- نویسنده انگلیسی نمایشنامه دکتر فاســتوس- بندری در بوشهر ۳- مهلت‌دادن- اساس و بنیان ۴- نام اصلی چنگیزخان- نوعی قایق پارویی- دریا ۵- قســمتی از زمان- ظرف نگهداری گل- قوم زردپوســت جنوب شــرق آســیا ۶- اولین قوم ایرانی- خواهران- نوعی پارچه توری نقشه‌دار ۷- دوستی- ستایش‌شــده- اطلاعات سازمان‌یافته برای تحلیل ۸- باریک- اهل نیســت- عزاداری ۹- آغشته به رنگ- منســوب به یمن- پوستین ۱۰- نام چشمه‌ای در بهشت- نفس سرکش- مرواریدها ۱۱- حیران- ناممکن- پناهگاه ۱۲- مهره‌ای در شــطرنج که فقــط افقی و عمودی حرکت می‌کند- کاشــف گردش خون- دوی اســتقامت ۱۳- وسیله ورزشی برای دویدن در فضای بســته- آهو ۱۴- بنیان‌گذار- وســیله- افســرده ۱۵- واحد نظامــی کوچک‌تر از گردان- ایفاگر نقش شــیخ حســن جوری در سریال سربداران

عمودی:

۱- اسب ســرخ- صفحه نمایش کامپیوتر- کیف انگلیسی ۲- تعجب زنانه- نکند که- مجموعه عناصر تشکیل‌دهنده یک اثر ۳- ارمغان- مرکز استان نیمروز در افغانستان- خودروی فرانســوی ۴- بنایی تجاری در بازارهای ســنتی و قدیمــی- اقامت‌گزیدن- تحفه ۵- دریغ و افسوس- فاقد شهرت ۶- وقت- آغشته به خون- سرخرگ ۷- سنگین‌ترین حیوان- پنیر محبوب هلندی- نام کوچک هیتلر ۸- تکرار حرفی- مورد نیاز موتورسواران برای کاهش صدمات جانی- به دنیا آوردن ۹- دلاوری- یار همایون- مادر ۱۰- گوشــه‌ها- واحد پول بین‌المللی- از نقوش اسلیمی ۱۱- از الفبای زبان یونانی- فراوان ۱۲- گردنه- انسان- دوستی خالص ۱۳- از علویان مبارز کــه در کوفه ضــد حکومت بنی‌امیه قیــام کرد- بی‌کس- مجموعه داستانی نوشــته جمال میرصادقی ۱۴- دانش خداشناســی و شناخت ادیان- کتاب مقدس یهود- تکرار حرفی ۱۵- ناپیدا- یک‌هزارم متر- باطل‌کننده

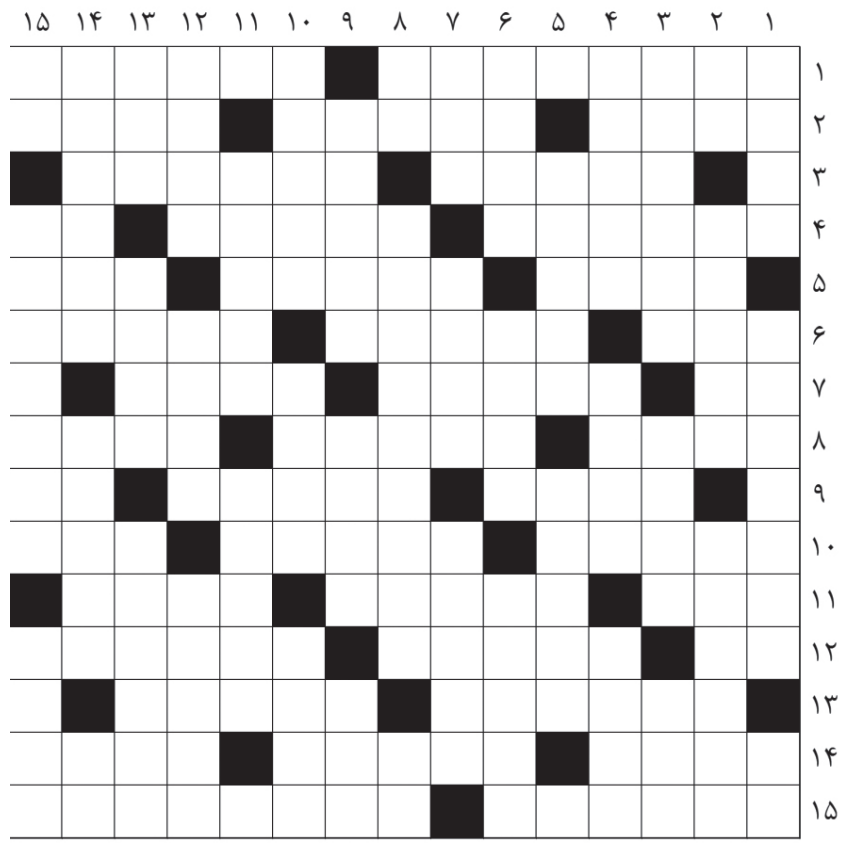

حل سودوکو سخت

۹	۵	۲	۶	۴	۷	۸	۱	۳
۷	۸	۱	۳	۲	۹	۴	۵	۶
۴	۶	۳	۸	۵	۱	۷	۲	۹
۲	۷	۹	۵	۱	۸	۶	۳	۴
۶	۱	۴	۲	۹	۳	۵	۷	۸
۵	۳	۸	۷	۶	۴	۲	۹	۱
۱	۴	۷	۹	۸	۲	۳	۶	۵
۸	۲	۵	۱	۳	۶	۹	۴	۷
۳	۹	۶	۴	۷	۵	۱	۸	۲

حل سودوکو ۳۳۴۶

۸	۷	۹	۴	۱	۳	۵	۶	۲
۴	۵	۳	۶	۸	۲	۷	۱	۹
۲	۱	۶	۹	۷	۵	۴	۳	۸
۳	۶	۴	۵	۹	۱	۲	۸	۷
۱	۲	۵	۷	۶	۸	۳	۹	۴
۷	۹	۸	۲	۳	۴	۱	۵	۶
۹	۴	۷	۱	۵	۶	۸	۲	۳
۵	۳	۲	۸	۴	۹	۶	۷	۱
۶	۸	۱	۳	۲	۷	۹	۴	۵

حل جدول ۴۳۵۰

۱۵	۱۴	۱۳	۱۲	۱۱	۱۰	۹	۸	۷	۶	۵	۴	۳	۲	۱	
ش	ر	ت	س	گ	■	ت	ش	ا	د	ه	ب	■	ل	ش	۱
ب	ا	■	ی	ر	ب	ی	س	■	ا	و	ب	ل	ا	ب	۲
■	ک	ی	ا	و	ر	■	ت	ف	گ	ش	■	ا	م	ن	۳
ب	ی	ا	ن	■	ز	ا	ن	ط	■	ن	ا	ی	ا	ش	۴
ا	■	ر	و	س	ن	س	■	ر	ی	گ	ف	ک	■	ی	۵
ی	ن	م	ر	ا	■	پ	ت	س	ا	■	ز	ا	م	ن	۶
ا	ک	ن	■	ل	ا	ر	م	■	ر	ا	و	■	س	ی	۷
■	ی	د	ض	ت	ع	م	ا	ب	ا	ب	ن	ا	خ	■	۸
ن	س	■	ر	و	ت	■	ی	ر	ن	ه	■	د	ر	ت	۹
ی	ا	ر	ب	■	ن	م	ز	م	■	ا	ب	ر	ه	ک	۱۰
و	■	ن	ا	ن	ا	ج	■	ل	ا	م	ر	ن	■	ا	۱۱
ک	ش	ج	ن	گ	■	ر	م	ا	س	■	د	ا	ل	ب	۱۲
ا	ر	و	■	ر	س	ی	م	■	ی	ه	ب	ل	گ	■	۱۳
س	ی	ر	ت	ا	م	■	ل	ی	ر	و	ا	■	ا	ه	۱۴
ل	ف	■	گ	ن	ر	م	و	ب	■	ش	ر	ا	م	ش	۱۵

سودوکو سخت ۳۳۴۷

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

۱				۹	۶			
	۸							۷
	۶				۱	۵	۹	
۲	۳			۱				
	۷	۵				۹	۳	
				۳			۵	۲
	۲	۱	۷				۸	
۷							۴	
			۳	۶				۵

سودوکو ساده ۳۳۴۷

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

		۸			۲		۵	۶
	۹		۳	۸	۶		۱	۷
		۶	۹	۵				
							۶	
		۹	۸		۳	۵		
	۲							
				۹	۷	۸		
۹	۸		۱	۶	۵		۳	
۱	۷		۲			۶		